

TURGAY (TÜRKAY) ATEŞ
1948, 16 Ekim 2016, Ankara

ŞEHİR PLANCILIĞINDAN PEYZAJ MİMARLIĞINA BİR YAŞAM ÖYKÜSÜ

Ömer Kırıl*

Türkay (Turgay) Ateş, 1968-72 tarihleri arasında ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde şehircilik eğitimi aldı. 68'ler öğrenci hareketlerinin yoğun olduğu yıllardı. Boykotlar, forumlar, yürüyüşler öğrencilik hayatının bir parçası haline gelmişti. Türkay da bu öğrenci hareketlerine arkadaşlarıyla birlikte katılmaktaydı.

Ancak sınıf arkadaşlarından farklı bir yönü vardı: Güzel sanatlardaki yeteneği. Ailesi, özellikle annesi onun güzel sanatlara olan eğilimini desteklemiştir. İlkokul çağında Michelangelo, Van Gogh, Gauguin kitapları onun dünyasını değiştirmeye başlar. Michelangelo gibi o da annesinin ellerini çiziyordu. Resim yapma yeteneğini daha sonra okuduğu okullarda geliştirmiş, kütüphane sorumlusu olmuş, "Architectural Digest" dergisini takip etmiştir. Yağlı boya resimler yapmaya bu dönemlerde başlamıştır. Liseyi bitirdiği yaz dayısı Kemal Kurdaş onu Behrüz Çinici'nin bürosuna sokar. Üniversite öncesinde meşhur mimarlarla ve mimarlık kültürüyle tanışma olanağı bulur, ilk perspektiflerini çizmeye başlar. Behrüz Çinici'nin "geleceğin mesleği şehircilik" görüşünden etkilenir ve ilk tercihi olan ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'ne birincilikle girer.**

Kentsel planlama stüdyolarında dört sene boyunca deneyimli hocalardan (Sümer Gürel, Raci Bademli, Yılmaz İnkaya, Doruk Pamir, Gönül Tankut, Sevgi Aktüre, Özcan Altaban, Gürkan Gezim, Tuğrul Akçura) kritik alır, etkilenir. Ekmel Derya'nın "Konut" ("Housing") dersinde bir mahallenin kentsel tasarımını ayrıntılı maketiyle, Dündar Elbruz'un "Peyzaj Tasarımı"

("Landscape Design") stüdyosunda bitkilerden ağaçlara, ev bahçesinden kent parklarına kadar ayrıntılı tasarım projeleri hazırlar. Raci Bademli hariç hocaların tümü mimar kökenlidir. Stüdyo çalışması ağırlıklı bu derslerde kentsel tasarım ve peyzaj tasarımı üzerine yeteneklerini geliştirmiştir. Tuğrul Akçura'nın yürüttüğü son sınıf Kentsel Planlama Stüdyosunda öğrenci arkadaşları Erhan Gencer, Lale Beşkök, Nadir Derman ve Sinan Uçal ile birlikte, 8 mm'lik film makinesi ile aktif-reaktif-proaktif tasarım tutumlarıyla binlerce kare fotoğraf çekerek bir planlama tasarım projesi hazırlar. Oyun Teorisini İzmit kentinin gelişimine ve planlama sürecine uygulayarak kısa film olarak sundukları bu yıl sonu projesi o dönemde Bölümde ses getirmiştir. ODTÜ'de kentsel tasarım ağırlıklı derslerle desteklenmiş şehircilik eğitimi Türkay'ın ilerde kentsel tasarım ve peyzaj mimarlığına yönelmesinde etkili olmuştur.

Mezuniyetinden sonra bir süre çeşitli imar planlama ve şehircilik bürolarında çalışır. Ancak şehir plancılığından ağırlıklı olarak kentsel tasarım ve peyzaj mimarlığı alanına kayması 1977'de ekip başı olarak arkadaşları Aydın Kozak, Haluk Elver, Yalçın Memlük, Mürsel Baştaş, Merih Polat, Doğan İnan, Namık Sarp, Abdülmecit Barut ve Haluk Kişisel ile katıldığı İzmit Kıyı Kesimi Kültür, Fuar ve Rekreasyon Alanları Düzenleme Yarışması ile olmuştur. Bu yarışmada 3. ödülü kazanırlar. Bu yarışma onun yarışmacı tasarımcılar arasında saygın bir yer kazanmasını sağlamıştır. Bu yarışma sonrasında 1978'de Ankara'da Sakarya Caddesi ve çevresindeki sokaklarda ayrıntılı bir yayalaştırma projesi tasarlamıştır. Bu, o dönemde yayalaştırma projeleri arasında bir ilkti. Türkay Ateş bu uygulama ile uygulamadaki sorunları yakından gözleyerek kendini ve

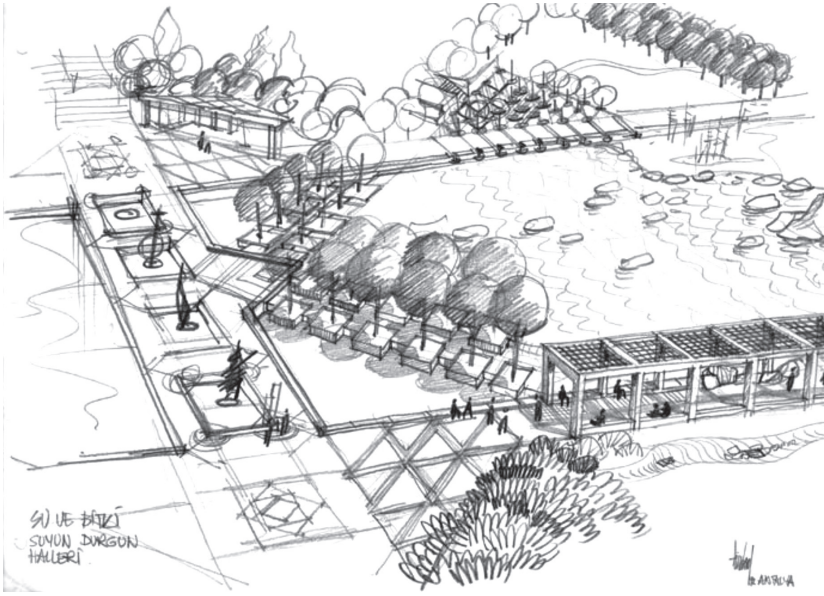
* Y. Şehir Plancısı, ODTÜ, Y. Zamanlı Öğretim Görevlisi.

** "Tasarımı Adeta Sanatla Bütünleştiren Meslek Adamı Turgay Ateş", Özbay H., Meriç Ş. (2016) *Serbest Mimar*, 2016 (22).

Şehir planlama 1. sınıf stüdyosunda, 1968, www.cp1968.com

4. sınıf Van stüdyo gezisinin dönüş yolunda, 1970, www.cp1968.com

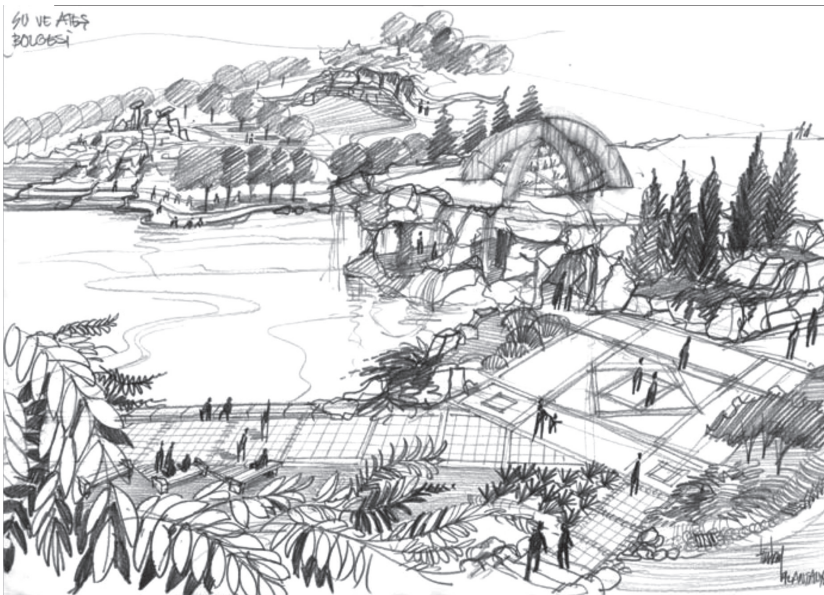
tasarımlarını geliştirme fırsatını buldu. İzmit yarışmasında peyzaj konularında katkıda bulunan Yağın Memlük'ün teşviki ile Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'ne girdi. Orada Yüksel Öztan'ın asistanlığını yaparken, hem ders veriyor hem de doktora dersleri alıyordu. 1985 yılında "Ankara Kenti Yeşil Alan Sisteminin Planlanmasında Mogan Gölü-Akköprü Arasındaki Göl- Akarsu Sistemi Çevresine İlişkin Potansiyel Ağırlığın Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma" başlıklı doktora tezini başarıyla tamamladı. Doktora çalışmaları sırasında bir çok projede tasarımlarıyla katkıda bulundu.

1979-86 dönemi, ODTÜ'deki öğrencilik döneminden sonra ikinci bir uygulamalı üniversite dönemi oldu. Bu dönemde, ODTÜ'de almış olduğu kentsel tasarım ağırlıklı şehir planlığı eğitiminin de etkisiyle peyzaj mimarlığının öne çıktığı bir kentsel tasarımcı kimliği geliştirdi.

1986 yılında, Ulus Tarihi Kent Merkezi Çevre Düzenleme Proje Yarışması'nda Raci Bademli'nin ekip başı olduğu ve birincilik ödülü kazanan proje ekibinde Abdi Güzer ve Ömer Kırıl'la birlikte yer aldı.

1986 yılı meslek hayatında bir dönüm noktası oldu. Artık başkalarının yönetimi altında yürütülen bir meslek yaşamından kendi hayallerini gerçekleştirebileceği ve kendisinin yönetebileceği bir döneme geçti. Vista Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Ofisi'ni bu sırada kurdu. 1986 sonrası dönemde peyzaj mimarlığı ve kentsel tasarım alanında çoğu uygulanmış bir çok projeye imzasını attı.

Dikmen Vadisi Projesi taslak çizimleri, Ankara, 1992-1993

* Prof. Dr., ODTÜ, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü.

Türkay Ateş, lise yıllarında yağlı boya tablolarında hayalini kurduğu peyzajlara ODTÜ'de aldığı şehircilik eğitimine peyzaj mimarlığı eğitimini de katarak erişebilmiştir. Tıpkı yağlı boya resim yapar gibi bilgisayar programları kullanmadan kalemle yaptığı çizimler her santimetrekaresi dolu dolu olan rengarenk tablolara benzemektedir. Umarım bir gün bu çizimler kurulacak bir tasarım müzesinde yerini alacaktır.

TASARIM YETENEĞİ VE YARATICILIK

Melih Ersoy*

Sevgili Türkay Ateş ile arkadaşlığım ODTÜ Şehir Planlama Bölümü lisans eğitimi yıllarından başlar. O benden bir sonraki yıldandır.

Öğrenci hareketlerinin Batı dünyasını kasıp kavurduğu o yıllarda. Fakültede sınıflar arasında birlikte öğrenme heyecanı ve dayanışma ruhu bugünlerden çok daha güçlüydü. Bunun önemli bir nedeninin var olan özgür düşünme ve tartışma ortamı olduğu açıktır. Bu ortam, üniversitelerde, canlı mesleki tartışmalar yanı sıra "ülkeyi kurtarma projeleri" üretme hayallerinin de yeşerdiği çevreler yarattı.

Bu nedenlerle bölümün iki sınıfı arasında arkadaşlık ilişkileri güçlü idi. Ancak, benim Türkay ile daha yakın arkadaşlık ilişkimin oluşmasında, kuzenlerimin onun sınıf arkadaşları olmalarının ayrı bir payı vardır.

** Türkay konulan isminin bir nüfus kayıt yanlışı sonucu Turgay olarak kaydedilmesi sonucu Veli Türkay Ateş resmi konularda ve kayıtlarda Turgay olarak geçmiş, eş, dost, arkadaş ve meslektaş ortamlarında Türkay olarak bilinmiş ve anılmıştır.

Öğrencilik yıllarından başlayarak Türkay Ateş, tasarım yeteneği ve yaratıcılığı açısından arkadaşları arasından sıvrılarak öne çıkan bir meslektaşımız oldu. Nitekim bu niteliklerini mezuniyet sonrasında doktorasını peyzaj alanında başarıyla tamamlayarak daha da geliştirdi ve gerek kamu gerek özel kişilere ait çok sayıda alanın peyzaj projelerini ve uygulamalarını büyük bir başarı ile yaparak aranan bir meslek insanı oldu.

Meslek alanında ulaştığı bu üstün başarının yanı sıra Bölümümüz planlama stüdyolarında büyük katkıları olmuştur. Yıllarca aynı planlama stüdyosunda çalışan bir arkadaşı olarak onun öğrencilerle olan ilişkilerindeki içten, sevecen ve sabırlı eğitici kişiliğini yakından gözlemleme şansım oldu. Kendisini en verimli yaşlarında bu denli erken kaybetmenin büyük acısı ile anısı önünde saygı ile eğiliyorum.

NE DEMEK İSTEDİĞİNİ ÇİZERKEN ANLARDINIZ DAHA ÇOK

H. Çağatay Keskinok*

Çizdiği anda, tasarladığı mekan içinde yaşayan, yaşayarak tasarlayan, tasarladığı mekanda var olan, heyecanlar üreterek tasarlayan tanıdığım ender kişilerden biridir o. İnsanların yaşadığı mekanın güzelleştirilmesi, güzelliğin mekanın yaratılmasında onun derdi. Türkay (Turgay) Ateş** tutkulu çalışmanın örneği idi.

Ankara Belediyesi Planlama Birimi'nde planlama ekibi: Musa Yılmaz, Kunt M. Kuntasal, Tolon Soley, Semra Samakoğlu, Şükrü Atacan, Cevat Yücel, Türkay Ateş, Aydın Kozak, Çağatay Keskinok. Çağatay Keskinok belgeligi.

Dalyan'da akşamüstü karanlığa kalmış arazi çalışmalarını sırasında öğrencilerle. İzlem İnger, Çağatay Keskinok, Najem Ziad, Türkay Ateş, Nejla Yanık

1986 Baharında öğrenci proje çalışmaları için Dalyan'da öğrencilerle kanal gezisi sırasında. Melih Ersoy, Çağatay Keskinok, Najem Ziad, Çetin Göksu, Türkay Ateş, Hüseyin Nergiz.

Dalyan Gezisi'nde dönüş yolunda otobüste öğrencilerle birlikte. Murat Tezcan, Çağatay Keskinok, Türkay Ateş, Neslihan Turan.

Yaşamında sözlü olarak ifade edebildiklerinin çok daha fazlasını mekanı tasarlarken anlatırdı.

Onu yeni tanıyanların başta önyargı oluşturup kuşku duydukları bir kişiliktir onunkisi. İnsanların onda önce kuşku duydukları, anlayamadıkları halleri oysa onun çocuksu ve sıcak, insanca

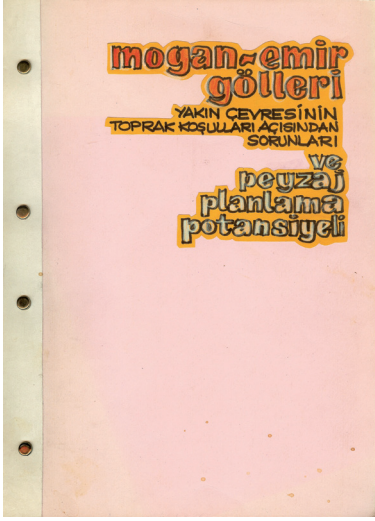
dertlerini kolay ifade edememesinden kaynaklanan halleridir. Onu zamanla keşfederdi insanlar; yaptığı işe tutkuyla bağlanan o çocuksu ürkek tavırlarını zamanla keşfederler, onunla dost olurlar.

Son telefon görüşmemizde, ona tasarımcı olarak en önemli üstünlüğünün tasarladığı mekanda yaşayarak tasarlaması olduğunu dile getirmiştik. Uzun uzun konuşmuştuk. Onu kaybettiğimizden yaklaşık bir ay önce söylenen bu sözler, onu kaybetme ihtimali ile söylenmiş sözlerden çok, bir meslektaşına saygının gereği ondan öğrenilecekleri önce ona ifade etme sorumluluğundandı.

İzmit Kıyı Kesimi Kültür Fuar ve Rekreasyon Alanları Düzenleme Yarışması'nda derece alan projesine hayranlığımı onu tanımadan çok önce gerçekleştirdi. Serbest elle çizilmiş olan bu proje, zengin ve nitelikli bir tasarımdı. Kendisi ile ilk tanıştığımda bu hayranlığımı ifade etmişim önce.

Tanışmamız bir rastlantıdır. Son sınıftayım. Stüdyoda masamın bulunduğu köşede duvarda taslak çalışmalarım asılı. Turgay Ateş Ankara Belediyesi'ndeki Planlama Birimi'nde çalışıyor; Batkent'in planlamasından sorumlular. Duvardaki çalışmaların kime ait olduğunu soruyor arkadaşlarıma; sonra beni arıyor. Batkent Planlama Ekibi içinde çalışıp çalışamayacağımı soruyor. İnanılmaz bir teklif...; kabul ediyorum. Okulu bitirmeden bir ay kadar önce çalışmaya başlıyorum. Ekipte uzun bir süre önce kaybettiğimiz Aydın Kozak var; çalışmalarına saygı duyduğumuz bir meslektaşımız; adı Türkay Ateş ile birlikte anılmış hep. İyi dostlar. Üçüncü kişi Şükrü Atacan; son sınıfta yarı zamanlı hocamızdı. Herkesin birbirine hoca dediği bir okulda üstüne basarak "Şükrü Hoca" denilen akıllı selim, usta bir meslek insanı. Planlama ekibi içinde bir bakıma uçarı ve çocuksu Türkay Ateş'i serinkanlı davranmaya çekmeye çalışıyor. Üçü de henüz otuzlu yaşlarının başındalar. Ekibe benimle birlikte yakın arkadaşım Kunt M. Kuntasal katılıyor. Beş kişilik bir planlama ekibiyiz; mesleki heyecanlarımız doruk noktasında. Sonrasında üç aya sıkışan bir nihai proje aşaması. Sabah 9.00'da işbaşı yapıyor; gece yarılarında Ulus'un tarihi mekanındaki gece çorbacılarında işgünü sonlandırıyoruz.

Planlama Birimi'ndeki yorucu çalışmaların sonunda soluklandığımız biraçılarda, kentlerimiz, şehircilik, tasarım, planlama ve sanat konularında zevkli sohbetler yapıyor, ortak heyecanları paylaşıyoruz.

O tarihlerde kentlerimizde henüz uygulaması görülmemiş olan yaya bölgesi fikrini Sakarya Caddesi bölgesinde uygulamasına yönelik el çizimlerini ve canlandırmalarını Planlama Birimi'nin duvarlarında ilk gördüğümde duyduğum heyecanımı unutamıyorum. Onun tasarımları soyut mekanlar değildir; canlı ve zengindir. Ne güzel çizimler, mekana dair ne güzel hayaller! Diyebilirim ki, becerebiliyorsam eğer, çizerek anlatmasını ondan öğrendim

Planlama ekibimizin görevine son verildi bir süre sonra. Planlamalarımızda Belediyenin arsa politikalarıyla çatışmıştık. Türkay Ateş bir abi tavrıyla planlama ekibinin çok yeni üyeleri olarak Kunt Kuntasal ile birlikte beni korumaya, olan bitenden bizlerin bir sorumluluğu olmadığını yönetim çevresine kabul ettirmeye çalışıyor, istersek Kunt Kuntasal ile birlikte görevden alınma işleminin dışında tutulacağımızı söylüyordu. Aramızdaki konuşmaları anımsıyorum. Kendisine "sakın bunu bizden isteme..! bizler

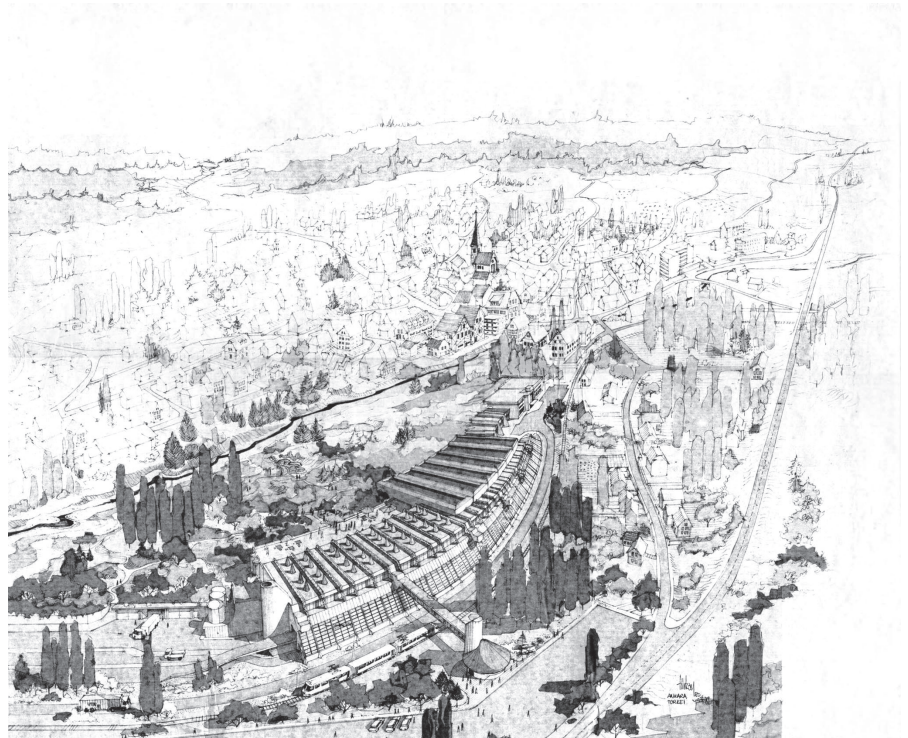
planlama ekibinin çalışmalarının sorumluluğunu taşıyor, yaklaşımını ve öngördüğü arsa politikasını benimsiyoruz, bunlar ortak mesleki değerlerimizdir; tüm sorumluluk ortak sorumluluğumuzdur" demiştik. Türkay Ateş ile hiç bitmeyen dostluğumuz, dayanışmamız sanırım bu andan itibaren başladı. Üniversitede benim tam zamanlı, onun yarı zamanlı görevi sırasında aynı ortak mesleki ve kamusal değerleri ve deneyimi paylaştık, öğrencilerimize taşıdık. Sonsuz dek sürecek ortak değerimiz, kamusal yaşamın ve mekanın güzelleştirilmesi, güzel bir mekan güzel bir insanlıktır.

HOŞÇA KAL TÜRKAY ATEŞ

Mehmet Tunçer*

Sevgili Türkay hocam, sanırım en zor yazılarımdan biri olacak.. Ne kadar erken ayrıldın; daha seninle birlikte olmaya doyamadık ki.. Sürekli bir koşturmaca içindeydin ve hele Bolu'ya gittiğim son 5 yılda ne kadar az görüşebildik.

Bu anma yazısını birlikte olduğum, ondan öğrendiğim, zaman zaman da birlikte çalıştığımız dönemlerin anısına yazdım kısaca. Kelimelerle anlatılamayacak kadar çok anı paylaştık yaklaşık 35 yılda..

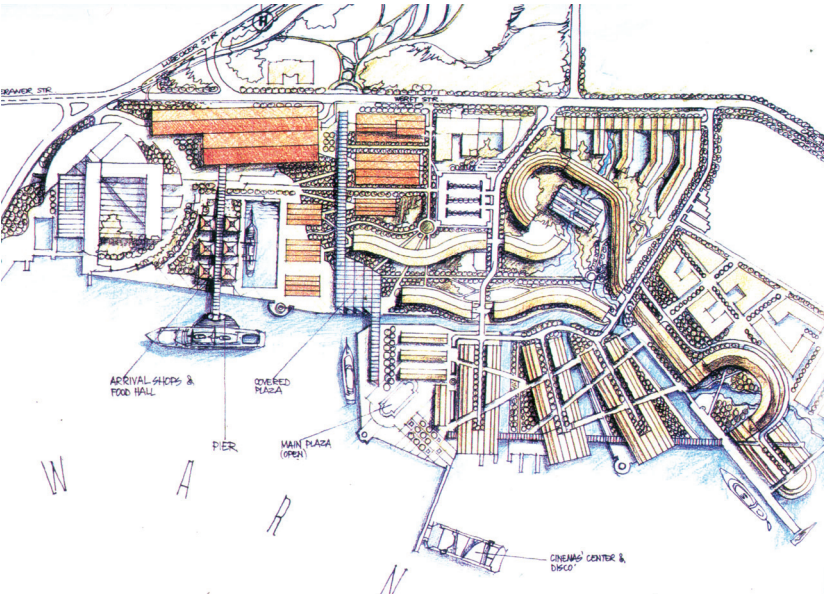
* Prof. Dr., Şehir Plancısı, ODTÜ, 1980.

Pegasos World Hotel Peyzaj tasarımı, 2001.

Neptun Marina City Rostock, 1995.

Herkes Turgay bilir ama aslında bundan 30 yıl önce biz Türkay Ateş olarak tanıdık ve nedense sonraları Turgay oluverdi adı.. Ben hala Türkay demeye devam etmiştim. Kimbilir belki de severdim o adı daha çok..

Türkay hocam, birçoğu uygulanmış plan ve projelerinde; tek başına sanki bir ekip varmışçasına planını, kentsel tasarımını, mimarisini, peyzajını ve hatta kent mobilyalarını tasarlayarak, arazide uygulamalarını da denetleyerek inanılmaz bir başarı, inanılmaz bir performans göstermiştir.

Bir sanat eseri tasarlar gibi parkları, fuarları, Türk Bahçelerini, havuzları, fiskiyeleri, çardakları, kafeleri, spor

alanlarını, tatil köylerinin, otellerin tüm keyifli mekânlarını kendi tasarlamış ve uygulamıştır. Atatürk Orman Çiftliği için hazırladığı tasarım uygulansa idi bambaşka bir AOC olurdu şimdi. Nitekim Dikmen Vadisi Projesi onun Ankara şehrine kattığı, tüm detaylarını kendisinin çizdiği önemli bir tasarımı ve uygulamasıdır.

Birçok yarışmaya girmiş, ekip çalışmasını iyi bildiğinden hem güzel dostluklar oluşturmuş, hem de hep başarılı sonuçlar almıştı..

Ancak, onun bu yaratıcı dünyası, bazen sabahlara kadar uzun yıllar çalışması hassas bünyesinde hasar bırakmıştı. Hayat hikayesinin yer aldığı röportaj Serbest Mimar Dergisi'nin 22. Sayısında yayınlandı.**

Ulus Tarihi Kent Merkezi Çevre Düzenleme Yarışması sonrasında (1986-92), Manavgat Kıyı Düzenleme Projesi'nde (1989-90), İzmir, Büyükşehir Belediyesi'ne hazırlanan Venedik II (Gedizkent) Projesi'nde (1990-91), Ürdün, Amman'da yaptığımız "Controlled Urban Growth And Tourism Development Master Plan Study For Ajloun Tourism Development Area" Projesi'nde (2003-2005) birlikte çalışmıştık.

Her bir kentsel tasarımda; peyzaj planlama ve projelendirmede, çizdikleri ile, kesit, perspektif, görünüş ve detayları ile projelere ayrı bir sanatsal boyut katardı.

Her biri renk cümbüşü olan çizimler, görünümler adeta birer tablo gibiydi. Bunları çizerken büyük keyif alırdı; hem suluboya hem kurukalem, bazen pastel de kullanarak ustaca çizerdi. Her bir projenin 30-40 sistem detayı vb ilave paftaları üretirdi.

2016 Temmuzunda yayınlanan ve Gazi Üniversitesi Şehircilik Projesi Atölyesi öğretim üyeleri ile birlikte yazdığımız "Kentsel Tasarıma Giriş" kitabının kapağında onun çok etkileyici tasarımlarından birini kullandık.

Ailesi ile çok mutlu bir yaşantı süren iyi bir eş ve iyi bir babayı kaybettik..

Romantik, yaratıcı, ressam, heykeltıraş, müzisyen vb yaratıcı sanatsal becerilerine "Kentsel Tasarım ve Peyzaj" Plan ve Projelerinde etkin ve etkileyici olarak kullanma becerisine sahip bir meslek insanını kaybettik.

** "Tasarımı Adeta Sanatla Bütünleştiren Meslek Adamı Turgay Ateş", Özbay H., Meriç Ş. (2016) Serbest Mimar, 2016 (22).

* Prof. Dr., A.Ü.Z.F., Peyzaj Mimarlığı Bölümü.

Projeleri ve onların kendi çizdiği tüm "sistem" detayları ile yatıp kalkan, onları sunmaktan, anlatmaktan ve öğretmekten büyük keyif alan, zaman zaman övünme payı hissedilen ama mütevazı bir kişiyi kaybettik..

Neşeli, gülyüzlü, düşünceli, insanları ve doğayı seven, çalıştığı bölgelerdeki bitki türlerini bir peyzaj mimarı olarak latince isimleri ile, yetiştirilme tarzları ve ortamları ile bilen, doğayı korumayı, onarmayı ve yeniden yaratmayı amaç edinen bir "Doğa Dostu" nu kaybettik.

Kendisinden kentsel tasarım ile ilgili pek çok bilgiyi ve tekniği öğrendiğim hocamı, arkadaşımı kaybettim.

Dr. Türkay Ateş, Şehir Yüksek Plancısı ve Peyzaj Mimarı olarak 1985'ten bu

yana VİSTA Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Ofisi'nde çalışmalarını yürütmekteydi.

Her ölçekli şehirselleşmelerden, çok yıldızlı otellere, marinalara, kıyı düzenlemelerinden özel bahçe tasarımlarına 1985 yılından beri 150'nin üzerinde peyzaj ve kentsel tasarım projesine ve uygulamasına imza atan Dr. Türkay Ateş yakalandığı amansız hastalığa 16 Ekim 2016 tarihinde yenik düştü.

Çok verimli ve üretken bir çağında kaybettiğimiz Türkay Ateş'i saygı ve sevgi ile anıyorum .

Yerinin doldurulması çok zor gönlümüzde ve tasarım dünyasında..

SEVGİLİ TÜRKAYA ...

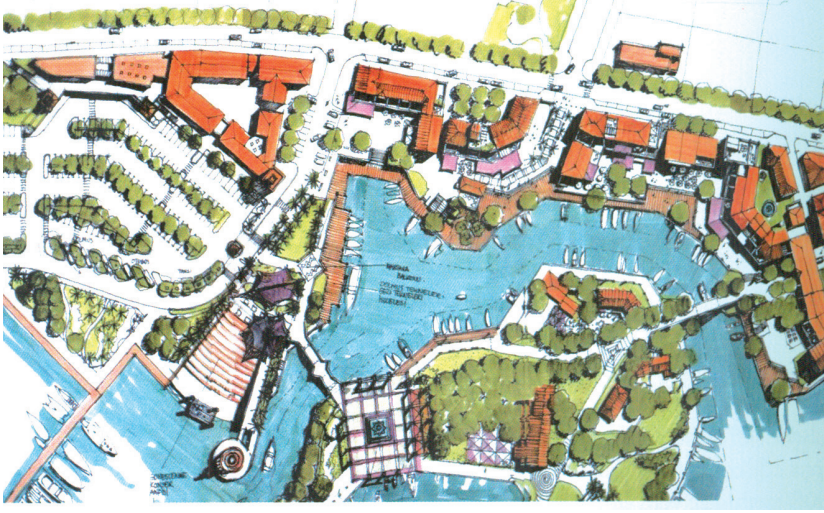
Yalçın Memlük*

1976 yılının sonbaharında İller Bankası İmar Planlama Dairesi'nde tanışmıştık. Fazlaca belli etmemeye çalıştığım nezaketinle, hiç tanımadığım halde benimle ilgilenmiş, çay ısmarlamış, sohbet etmiştin. Laf lafı açınca seni, ben beni anlatmıştık birbirimize. Galiba benzer kültürlerden geliştik bu ısınmanın en büyük nedeniydi. Tekrar görüşelim deyip ayrıldık; tekrar görüşmelerimiz senin bu dünyayı terk ettiğin 2016'ya kadar, 40 yıl sürdü. Neler var bu 40 yılda...

O tarihlerde yarışmalar Bayındırlık ve İskan Bakanlığı aracılığı ile çıkardı. Tamamına yakını da mimarlık yarışmaları olurdu. 1977 yılı içindeki en önemli yarışmalardan birisi, İzmit kıyı kesimi düzenlemesi üzerine açılmıştı. Fakülteye gelip yarışma ekibine dahil olmamı istemiştin. Büyük bir heyecan ve sevinçle kabul ettim. Bu, senin ilk ekip başı olarak katılacağın, benim de ilk yarışma deneyimini kazanacağım bir olguydu. Daha sonra anladık ki biz bir yarışmadan çok, bir umudu yakalama heyecanı içindeydik. Ekip seçiminde çok basit ama çok ta önemli bir durumu atlamıştık; bizim ekipte hiç kimsenin bürosu yoktu. Dört farklı semtte, dört farklı mekana taşınarak yarışmaya hazırlandık. Senin sonradan da hiç bırakmadığın seyyar ayaklı masanı benim arabayla neredeyse Ankara'nın dört yanına taşıdık. Bir yer kiralama gücümüz de yoktu. En uzun kaldığımız yer, rahmetle anıyorum, Aydın Kozak'ın (şehir plancısı) abisinin

Bir proje teslimi sırasında Ahmet Uzel ile birlikte, 1987, M. Tuncer belgeligi

Aşağı Ayrancı'daki kiralık giriş katıydı; tam yarışma havasına girmiştik ki, daire kiralandı bize de yol göründü. Yarışmaya girmekten tam vazgeçmek üzereydik ki, yer karşılığı bir mimar arkadaş ekibe dahil ederek, onun tek olarak yaşadığı Kenedi Caddesi'ndeki evini büro olarak kullandık. 1977 Seçimlerini biz yeniden çağdaşığa, umuda yolculuk gibi görüyorduk. Çalıştığımız yere çok yakın olduğu için, seçim akşamını Çevre Sokak'ta geçirdik. Yarışmada üçüncülük aldık.

Yarışma arkadaşlığımız dostluğa dönüşmüştü. O tarihlerde Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı olan Rahmetli Prof.Dr.Yüksel Öztan'la görüşerek, seni Peyzaj Mimarlığı Bölümü'ne transfer ettik. Sen de evini Ayrancı'ya taşıdın. Apartmanlarımız karşılıklı olmuştu; camdan cama konuşuyor, evlerimize oturmaya gidiyorduk. Doktoran bitinceye kadar Fakülte'de kaldın; iyi bir eğitmen olduğun da ispatladın. Abartmıyorum o dönem seninle projelerde çalışan öğrencilerine sorulabilir. Çok güzel bir doktora tezi hazırladın; aydınlar üzerine siyah beyaz çizilen peyzaj projelerini renklendirmeye kalktık, başardık da! Şimdi renksiz olan projeleri projeden saymıyorlar... Kim daha çok renk kullanırsa o en iyi projeyi yapmış gibi algılanıyor.

1982'de ben Uluslararası Bahçe Gösterileri (IGA) (International Garten Ausstellung) için Almanya'dayım. Sen de Münih Türk Bahçesi'nin yapımı

için altı aylığına Münih'e gelmişsin. Türkiye'de üniversiteler karmakarışık; bir yanda bu korku, bir yanda gençliğimizin cesareti, seninle sabahlara dek "ne olacak bu Memleketin hali" tartışmaları, bir tarafta da faşing, caz barları... Hiç unutmuyorum; "biz yaya bölgesinin yalnız üstünü yapmışız, gel bir de altını gör" deyip, Münih Yaya Bölgesi'ni hem gezdirmiş hem de heyecanla anlatmıştın.

Sonra yurda döndün, doktoranı bitirdin, aktif akademik yaşamdan ayrıldın, kendi büronu kurdun; işler yaptın ama sen hep mesleğinin şövalyesi Türkay Ateş olarak kaldın. Çok sıkıldığında 'bir yemek yiyelim' diye telefon ettiğinde bilirdim ki Türkay bunalmış, sıkılmış; "gel" derdim; hemen gelirdin. Söyleşirdik, vatani, mesleği tekrar kurtarmışlığın hazzıyla tekrar işlerimize dönerdik.

Sevgili Türkay, bana göre sen anlatmakla bitmeyecek kadar bir kültürsün, inanıyorum ki bir gün, bir araştırmacı seni inceleyecek, yaptıklarını, mücadelelerini ve daha derinlemesine seni anlatacak. Kimbilir adına belki bir burs verilecek, derslerde konu olarak anlatılacak, sergilerin açılacak. Kimbilir; bu düşüncem yalnız senin için değil, genelde mimarlığa tüm katkı koyanlar için...

SEVGİLİ TÜRKAY...

Şükri Atacan*

Seninle 45 yılı aşkın arkadaşlığımızın, dostluğumuzun, 4-5 yılını yoğun olarak birlikte geçirdik. Bu uzun beraberliğimizde, birbirimize hiç darlıp kırılmadık.

Senin herkesce bilinen yeteneklerinden, sanatçı kişiliğinden, yapıtlarından, uzun uzun bahsedecek değilim. Ancak; her ölçekte yaptığın tasarımlar, planlama ve uygulamaları, uğraştığın her konudaki başarılarının kanıtıdır. Tezcanlılığın, aceleciliğin, düşündüklerinin biran önce hayata geçmesini görme isteğin, meslek hayatında peyzaj planlama ve uygulamasına daha çok zaman ayırmana neden oldu. Yaptığın her işi iyi yaptın güzel yaptın. Huzur içinde yat. Seni hep sevgiyle anacağız. Güzel arkadaşım...

* Şehir plancısı, ODTÜ, 1976

* Şehir plancısı, ODTÜ, 1979

** Peyzaj mimarı, A.Ü.Z.F., Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 1994.

DİSİPLİN, HIZLI TASARIM, UYGULAMAYA YÖNELİK TASARIM İLKELERİ GELİŞTİRME, ÜRETKENLİK VE SAMİMİ ARKADAŞLIK

Kunt M. Kuntasal*

Türkay Ateş ile meslek yaşantımın ilk ve son projelerinde çalıştım. Arada, bir kaç planlama/çevre düzenleme yarışmasında da birlikte çalışma şansım oldu.

1979 yılı Şubat ayında ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nden mezun olduktan sonra, Mart 1979'da Ankara Belediyesi Planlama Birimi'nde çalışmaya başladım. Ali Dinçer Belediye Başkanı, Korel Göymen Planlama Birimi Başkanıydı.

Sınıf arkadaşım Çağatay Keskinok ile birlikte; Batıkent Ucuz Konut Alanı Projesi planlama ekibine katıldık. Türkay Ateş başkanlığında, şehir plancıları Şükrü Atacan ve Aydın Kozak – 2001 yılında yitirdik - planlama çalışmalarına başlamıştı. Veri toplama, değerlendirme, planlama ve konut üretim örgütlenme süreçleri geliştirilmesi, toplantılar ile hızlı ve yoğun bir çalışma ortamı vardı. Türkay Ateş ekip başı olarak süreci yönetiyor ve hızlı bir şekilde 1/5000 ölçekli Batıkent Nazım İmar Planı hazırlanıyordu.

Türkay Ateş'in ne kadar hızlı, üretken ve yetenekli olduğuna ilk orada tanık oldum. Kafasındaki tasarımı paftalar üzerine sanki bir yazıcı hızıyla aktarıyordu. Üç ay gibi kısa bir zamanda 1/5000 ölçekli Batıkent Nazım İmar Planı ve planlama raporu hazırlandı ve Belediye yönetimine sunuldu. Belediye Başkanı Ali Dinçer ve diğer yönetim kadrosu; planla birlikte önerilen konut üretim, örgütlenme süreçlerinde mutabık kalmayınca beş kişiden oluşan planlama ekibinin çalışmalarına son verdiler.

Türkay Ateş istifa etti. Ben, Şükrü Atacan, Aydın Kozak ve Çağatay Keskinok Belediye İmar Müdürlüğü'nde görevlendirildik; ya da deyim yerindeyse sürüldük. Mayıs 1979'da hazırlanan Batıkent Nazım İmar Planı ve Plan Raporu rafa kaldırıldı ve yeni bir plan hazırlanması için bir başka planlama ekibi oluşturuldu.

Ve yıllar sonra 1992 ve 1993 yıllarında; Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Murat Karayalçın döneminde, Metropol

İmar A.Ş'de, Dikmen Vadisi Konut ve Çevre Geliştirme Projesi, 1. ve 2. Etaplarının çevre ve peyzaj uygulama projelerinin hazırlanmasında birlikte çalıştık.

Türkay Ateş ile birlikte çalıştığım, benim ilk ve son planlama işlerimde ve çalıştığımız yarışma projelerinde ondan öğrendiğim çok şey oldu. Disiplin, hızlı tasarım, uygulamaya yönelik tasarım ilkeleri geliştirme, üretkenlik ve samimi arkadaşlık.

Şehir planlaması, mimari ve peyzaj tasarımında yokluğu çok hissedilecektir.

NE ÇİZERSE ÇİZSİN ONU BÜYÜK TUTKUyla YAPARDI

Sunay Erdem**

Türkay Ateş, gördüğüm mesleğine en tutkulu insanlardan biriydi. Ne çizerse çizsin onu büyük tutkuyla yapardı. En ufak bir vida detayından, bir şehir tasarımına kadar herşeyi çizerdi. Mesleği deyince düşündüm de; o neydi acaba ? Mimar mı, peyzaj mimarı mı, şehir plancısı mı yoksa iç mimar mı, belki de makine mühendisi veya belki de inşaat ya da elektrik mühendisi? Onda herşeyden vardı. Bu da onu Turgay Ateş yapıyordu; çünkü her meslek disiplininden gerekecek kadar bilgiye sahipti. Örneğin tasarladığı bir ahşap germe köprüye bakarsanız, o köprünün en ufak bağlantı detayından, statüğinden, aydınlatması ve tüm ayrıntılarına kadar herşeyi düşünürdü. Projeyi bitirince de bu disiplinlere neredeyse iş kalmıyordu. Bu projeleri kendi tarzında çizerdi; bilgisayar kullanmadan, adeta bir sanat eseri gibi. Yaptığı işlere bakınca, Rostok Şehri Kentsel Tasarımı, Liverpool EXPO Bahçesi (Altın Madalya Ödülü), sayısız turistik tesisin peyzajı ve mimarisi, tasarladığı, göletler, banklar, pergoleler, yaya yolları, aydınlatma armatürleri, heykeller vs vs... Bitmez tükenmez bir tasarım enerjisi ve tutku. Öyle bir tutku ki, örneğin bir şey çizerken bir postacı ona bir evrak getirdi (bu arada postacı, apartman görevlisi, işadamı farketmez herkes onun için eşdeğerdi) ve o an çizdiği şey ilgisini çekti; Hoca uzun uzun ona ne tasarladığını anlattırdı; çizerek, üç boyutlu eskizler kesitler vs.. çizerdi de çizerdi.. Sonunda postacının yüzünde hoş bir gülümseme olur ve bürodan keyifle ayrılırdı. Ben böyle sahnelere çok şahit oldum.

* Y. Mimar, ODTÜ, 1982

Bugünlerde mimarlık basınında okuduğum bir eleştiri aklıma geldi, "kilo ile proje" yapıldığına dair. Hani bilgisayarda çizilip, ölçek ölçek sınıflanıp çoğaltılıp, Bayındırlık veya Çevre Şehircilik standart pozlarına göre detaylandırılıp, 5-10 takım halinde A4 katlanıp teslim edilen ve göz dolduran "kilo, kilo" projeler... O zaman düşündüm de, Turgay Ateş'in elle çizilip, tek tek farklı farklı ölçeklerde, sayısız el çizim detayları ve kesitlerden oluşan eskiz ve aydınları kaç kilo eder acaba ? Ben bürosunda şu an tonlarca saf el çizimiyle yapılmış orjinal yağlı veya sarı eskiz, kenarı bantlanmış aydınlar proje olduğunu biliyorum. Bilgisayar-el çizimi proje kıyası, bir nevi 1 kg demir ile 1kg altını kıyaslamak ...

Belki tam farkına varılmamıştır ama bence Türkiye dünya çapında bir tasarımcıyı kaybetti. Zamanla çizdiği projeler basına yansıkça bu daha iyi anlaşılacak, çünkü onun çizmekten kendini anlatmaya zamanı olmadı.

TURGAY ATEŞ'İN ARDINDAN

Hasan Özbay*

Turgay Ateş (aslında ben onu Türkay diye bilirim ve hep öyle bildim) ile uzun zamandır tanışırız. Ama ilk nasıl tanıştık hatırlamıyorum. Büyük ihtimalle rakip olduğumuz bir yarışma ortamında, kolokyumda tanıştık. Bu tanışıklık dostluğa dönüştü. Pek

çok başka ortamda da birlikte olduk. Yarışma jürilerinde birlikte çalıştık, sempozyumlara katıldık, birlikte seyahat ettik. İhaleye ortak teklif verdik. Ama hiç çalışmadık.

2015 yılının Nisan ayında Tekirdağ Büyükşehir Belediye Binası Yarışması'nda ise ilk kez çalışma olanağımız oldu. Yarışmada peyzaj mimarının da bir çalışma yapması gerekiyordu. Onunla bir araya geldik. Ben vaziyet planını bastığım paftayı masaya serdim. Ne yapılması gerektiğini tartıştık ve "bir kent merkezinde yeşil alan nasıl olmalı" diye sorunu tanımladık. Orada konuştuklarımızı paftaya aktardık; kıvrak el çizgileriyle ve çok sevdiği kuru boyalarla ortaya bir tasarım çıktı.

Bu yazının ekindeki çizim, işte o çizim. Birlikte yaptığımız tek çalışma. Yarışmada derece alamadık. O yüzden tasarımın gerçekleşme şansı olmadı.

Ülkenin yetiştirdiği en yetenekli plançı/peyzaj mimarlarının başında gelen Turgay Ateş'i çok erken, hem de en verimli döneminde kaybettik. Bu topraklarda insanların değeri onlar yokken anlaşılır. Kendisi ile Türk serbest Mimarlar Derneği'nin yayınladığı "Serbest Mimar" dergisinde bir profil bölümünü hayattayken yaparak, ona verdiğimiz değeri gösterdiğimizizi düşünüyorum. Tek tesellim budur.

Tekirdağ Büyükşehir Belediye Binası Yarışması için taslak çizim, 2015 Nisan

